

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-27

08.09.2017

Міністру інфраструктури України

ОМЕЛЯНУ В.В.

Шановний Володимире Володимировичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Кривенка В. М., оголошений на засіданні Верховної Ради України 8 вересня 2017 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додатки: депутатський запит на 7 арк. у 1 прим.;
матеріали на 4 арк.

З повагою

А. ПАРУБІЙ

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

Україна, 01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5

№ 198-132/17

« 05 » 09 2017 р.

Міністрові інфраструктури України

Омеляну В.В.

*Щодо обов'язкового отримання ліцензії
на перевезення небезпечних вантажів
залізничним транспортом*

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

(у порядку ст. 15 Закону України «Про статус народного депутата України»)

Шановний Володимире Володимировичу!

До мене, як до народного депутата України, звернувся Президент Нафтогазової Асоціації України з приводу внесених змін до Правил перевезення небезпечних вантажів.

Суть звернення полягає в тому, що АТ "УКРЗАЛІЗНИЦЯ" вже почала вимагати від відправників наявності ліцензії на перевезення небезпечних вантажів залізничним транспортом.

Законодавство з питань перевезення небезпечних вантажів складається з Закону України «Про перевезення небезпечних вантажів», інших законів України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також інших нормативно-правових актів, що визначають умови перевезення небезпечних вантажів, вимоги до типів та обладнання транспортних засобів, порядку підготовки, перепідготовки, навчання, підвищення та підтвердження кваліфікації працівників, зайнятих перевезенням небезпечних вантажів, порядку одержання дозволів на здійснення зазначених перевезень.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про перевезення небезпечних вантажів», **небезпечний вантаж** – речовини, матеріали, вироби, відходи виробничої та іншої діяльності, які внаслідок притаманних їм властивостей за наявності певних факторів можуть під час перевезення спричинити вибух, пожежу, пошкодження технічних засобів, пристроїв, споруд та інших об'єктів, заподіяти матеріальні збитки та шкоду довкіллю, а також призвести до загибелі, травмування, отруєння людей, тварин і які

за міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, або за результатами випробувань в установленому порядку залежно від ступеня їх впливу на довкілля або людину віднесено до одного з класів небезпечних речовин.

Суб'єкт перевезення небезпечних вантажів – підприємство, установа, організація або фізична особа, які відправляють, перевозять або одержують небезпечні вантажі (відправники, перевізники та одержувачі).

Відправник небезпечного вантажу – зазначена в перевізних документах юридична (резидент і нерезидент) або фізична особа (громадянин України, іноземець, особа без громадянства), яка підготовлює та подає цей вантаж для перевезення.

Перевізник небезпечного вантажу – юридична (резидент і нерезидент) або фізична особа (громадянин України, іноземець, особа без громадянства), яка здійснює перевезення небезпечного вантажу.

Одержувач небезпечного вантажу – зазначена в перевізних документах юридична (резидент і нерезидент) або фізична особа (громадянин України, іноземець, особа без громадянства), яка одержує небезпечний вантаж від перевізника.

Перевезення небезпечних вантажів – діяльність, пов'язана з переміщенням небезпечних вантажів від місця їх виготовлення чи зберігання до місця призначення з підготовкою вантажу, тари, транспортних засобів та екіпажу, прийманням вантажу, здійсненням вантажних операцій та короткостроковим зберіганням вантажів на всіх етапах переміщення.

Місця зберігання небезпечних вантажів – спеціально облаштовані місця, майданчики, складські приміщення та споруди, де зберігаються прийняті до/після перевезення небезпечні вантажі.

Таким чином, Закон України «Про перевезення небезпечних вантажів» чітко розмежовує поняття відправники, перевізники та одержувачі небезпечного вантажу, визначаючи роль кожного учасника (суб'єкта) перевезення небезпечних вантажів.

Згідно із п. 24 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», ліцензуванню підлягає такий вид господарської діяльності, як **перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів річковим, морським, автомобільним, залізничним та повітряним транспортом**, міжнародні перевезення пасажирів та вантажів автомобільним транспортом.

Права та обов'язки відправника у сфері перевезення небезпечних вантажів врегульовані в статті 7 Закону України «Про перевезення небезпечних вантажів».

Зокрема, відправник небезпечних вантажів має право на:

- одержання у встановленому порядку достовірної інформації про продукцію або відходи, які належать до небезпечних вантажів і подаються ними до перевезення;

- передачу небезпечного вантажу перевізнику для перевезення його відповідно до встановленого порядку;

- перевезення небезпечного вантажу, поданого для перевезення, у визначений договором (нормативним актом) строк;

- відшкодування збитків, що виникли внаслідок втрати чи пошкодження небезпечного вантажу або безпідставної відмови перевізника від прийняття небезпечного вантажу до перевезення.

Відправник небезпечних вантажів зобов'язаний:

- здійснювати заходи щодо фізичного захисту, охорони і безпеки небезпечних вантажів до передачі їх перевізнику;

- надавати перевізнику необхідні документи з достовірною інформацією про небезпечний вантаж, а в разі дорожнього перевезення – аварійну картку;

- забезпечувати підготовку вантажу до відправлення, подавати перевізнику небезпечний вантаж у відповідному пакуванні (тарі, крупногабаритній тарі, контейнерах середньої вантажопідйомності для масових вантажів), контейнері, цистерні та засобі пакування;

- забезпечувати у певних випадках фізичний захист, охорону і супроводження небезпечного вантажу під час перевезення;

- забезпечувати проведення спеціального навчання, підвищення кваліфікації осіб, які займаються відправленням небезпечних вантажів, та їх медичного огляду;

- надавати в установленому порядку необхідну інформацію про відправлення небезпечних вантажів іншим суб'єктам перевезення;

- здійснити в установленому порядку страхування відповідальності на випадок настання негативних наслідків перевезення небезпечних вантажів;

- відшкодувати витрати та збитки, заподіяні внаслідок порушення ним законодавства з питань перевезення небезпечних вантажів.

Таким чином, відправник вантажу не зобов'язаний за законодавством України на отримання ліцензії на відправлення небезпечного вантажу залізничним транспортом.

За положеннями статті 8 Закону України «Про перевезення небезпечних вантажів», перевізник небезпечних вантажів має право на:

- своєчасне одержання небезпечного вантажу разом з відповідними документами з повною інформацією про вантаж;

- проведення всебічної передбаченої законодавством перевірки небезпечного вантажу, що приймається до перевезення, та документів на нього;

- відмову у прийнятті до перевезення небезпечного вантажу у разі невідповідності вантажу або документів на нього встановленим вимогам;

- відшкодування збитків, заподіяних йому внаслідок подання відправником недостовірної інформації про вантаж або несвочасного прийняття його одержувачем.

Перевізник небезпечних вантажів зобов'язаний:

- приймати небезпечні вантажі до перевезення, якщо вантаж і документи на нього відповідають встановленим вимогам;

- забезпечувати перевезення небезпечних вантажів у встановленому порядку визначеними транспортними засобами;

- у разі дорожнього перевезення розробити та погодити з органами Національної поліції, маршрути і режими перевезення небезпечних вантажів;

- забезпечити своєчасний огляд транспортних засобів територіальними органами Міністерства внутрішніх справ України, та отримання відповідного свідоцтва про допуск до перевезення небезпечного вантажу;

- під час перевезення не відхилятися від узгодженого маршруту, додержуватися безпечних умов руху та постійно контролювати стан транспортного засобу і вантажу;

- перевозити у встановлений строк небезпечний вантаж та передавати його одержувачу;

- забезпечувати належне зберігання небезпечного вантажу;

- у відповідних випадках здійснювати заходи фізичного захисту і охороняти небезпечний вантаж;

- забезпечувати проведення спеціального навчання, підвищення кваліфікації осіб, які здійснюють перевезення небезпечних вантажів, та їх медичного огляду;

- в разі дорожнього перевезення забезпечувати одержання водіями свідоцтв про допуск до перевезення небезпечних вантажів встановленого зразка після навчання та складання відповідних іспитів у територіальних органах Міністерства внутрішніх справ України;

- надавати в установленому порядку необхідну інформацію про перевезення небезпечних вантажів іншим суб'єктам перевезення та органам;

- здійснювати в установленому порядку обов'язкове страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків під час перевезення таких вантажів;

- відшкодовувати витрати та збитки, заподіяні внаслідок порушення ним законодавства з питань перевезення небезпечних вантажів.

Відповідно до статті 9 Закону України «Про перевезення небезпечних вантажів», одержувач небезпечних вантажів має право на:

- своєчасне одержання небезпечних вантажів разом з документами на них;

- відшкодування збитків за втрату, пошкодження, затримку перевезення небезпечного вантажу.

Одержувач небезпечних вантажів зобов'язаний:

- своєчасно прийняти небезпечний вантаж, що надійшов на його адресу, та документи на нього;

- здійснювати заходи щодо збереження та забезпечення безпеки небезпечних вантажів;

- забезпечувати проведення спеціального навчання, підвищення кваліфікації осіб, які займаються прийманням небезпечних вантажів, та їх медичного огляду;

- надавати в установленому порядку необхідну інформацію про одержання небезпечних вантажів іншим суб'єктам перевезення та органам;

- здійснити в установленому порядку страхування відповідальності на випадок настання негативних наслідків перевезення небезпечних вантажів;

- відшкодовувати витрати та збитки, заподіяні внаслідок несвоєчасного прийняття небезпечних вантажів і порушення ним законодавства з питань перевезення небезпечних вантажів.

Аналіз статей, які регулюють права та обов'язки **суб'єктів перевезення небезпечних вантажів** (відправники, перевізники та одержувачі), дає підставити вважати, що саме перевізник має відповідати тим вимогам, які ставляться до здобувачів ліцензії на **перевезення небезпечних вантажів залізничним транспортом**.

Разом з тим, 25 квітня 2017 року Наказом Міністерства інфраструктури України №156 внесено зміни до Правил перевезення небезпечних вантажів, яким підпункт 1.11.1 доповнено новим абзацом такого змісту:

"Відповідно до вимог Закону України "Про ліцензування видів господарської діяльності" перевезення небезпечних вантажів та небезпечних відходів здійснюється суб'єктами господарювання лише за наявності ліцензії на перевезення небезпечних вантажів та небезпечних відходів залізничним транспортом."

у підпункті 1.11.2:

в абзаці третьому слова "в необхідних випадках" замінено словами "у випадках, передбачених іншими нормативно-правовими актами України".

Саме ці нові формулювання, на думку учасників (суб'єктів) перевезення небезпечних вантажів (в першу чергу відправників та одержувачів), призвели до необґрунтованої вимоги АТ "УКРЗАЛІЗНИЦЯ" до відправників мати ліцензію на перевезення небезпечних вантажів залізничним транспортом.

Не додають розуміння у цій ситуації і новий абзац у підпункті 1.11.3:

"Перевізник небезпечних вантажів зобов'язаний:

переконатися у наявності ліцензії на перевезення небезпечних вантажів та небезпечних відходів залізничним транспортом".

При цьому не зазначається у кого перевізник повинен перевірити наявність ліцензії на перевезення небезпечних вантажів та небезпечних відходів залізничним транспортом.

Враховуючи неузгодженість між законом України та наказом міністерства, постає необхідність отримання чіткого роз'яснення та розуміння від органу, який прийняв підзаконний нормативно-правовий акт.

Відповідно до статті 5 Статуту залізниць України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 квітня 1998 року № 457, Мінтранс затверджує Правила перевезення вантажів, які обов'язковими для всіх юридичних і фізичних осіб на території України.

Міністерство інфраструктури України (Мінінфраструктури) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України (Положення про Міністерство інфраструктури

України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 2015 р. № 460).

Мінінфраструктури є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах автомобільного, залізничного, морського та річкового транспорту, надання послуг поштового зв'язку, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері авіаційного транспорту та використання повітряного простору України, розвитку, будівництва, реконструкції та модернізації інфраструктури авіаційного, морського та річкового транспорту, дорожнього господарства, навігаційно-гідрографічного забезпечення судноплавства, торговельного мореплавства, з питань безпеки на автомобільному транспорті загального користування, міському електричному, залізничному, морському та річковому транспорті, а також державного нагляду (контролю) за безпекою на автомобільному транспорті загального користування, міському електричному, залізничному, морському та річковому транспорті (крім сфери безпеки мореплавства суден флоту рибного господарства).

Мінінфраструктури відповідно до покладених на нього завдань здійснює нормативно-правове регулювання у сферах, які належать до його компетенції (пп. 5 п. 4 Положення);

Мінінфраструктури у межах повноважень, передбачених законом, на основі і на виконання Конституції та законів України, актів Президента України та постанов Верховної Ради України, прийнятих відповідно до Конституції та законів України, актів Кабінету Міністрів України **видас накази, організовує і контролює їх виконання** (п. 8 Положення).

Накази Мінінфраструктури, які відповідно до закону є регуляторними актами, розробляються, розглядаються, видаються та оприлюднюються з урахуванням вимог Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності".

Нормативно-правові акти Мінінфраструктури підлягають державній реєстрації в установленому законодавством порядку.

Накази Мінінфраструктури, видані в межах повноважень, передбачених законом, обов'язкові для виконання центральними органами виконавчої влади, їх територіальними органами, місцевими державними адміністраціями, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності та громадянами.

Міністр спрямовує і координує діяльність центральних органів виконавчої влади, в тому числі видає обов'язкові до виконання центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Міністром, накази та доручення з питань, що належать до сфери діяльності центрального органу виконавчої влади.

Відповідно до статті 15 Закону України «Про статус народного депутата України», народний депутат має право на сесії Верховної Ради України звернутися із запитом до Президента України, до органів Верховної Ради України, до Кабінету Міністрів України, до керівників інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також до керівників підприємств, установ та організацій, розташованих на території України, незалежно від їх підпорядкування і форм власності.

Депутатський запит – це вимога народного депутата, народних депутатів чи комітету Верховної Ради України, яка заявляється на сесії Верховної Ради України до Президента України, до органів Верховної Ради України, до Кабінету Міністрів України, до керівників інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також до керівників підприємств, установ і організацій, розташованих на території України, незалежно від їх підпорядкування і форм власності, дати офіційну відповідь з питань, віднесених до їх компетенції.

На підставі вищенаведеного, керуючись ст. 15 Закону України «Про статус народного депутата України»,

ПРОШУ:

1. Надати інформацію, чи зобов'язаний відправник та/або одержувач небезпечного вантажу залізничним транспортом мати ліцензію та/або інший дозвільний документ на такий вид господарської діяльності, як перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів річковим, морським, автомобільним, залізничним та повітряним транспортом, міжнародні перевезення пасажирів та вантажів автомобільним транспортом?

2. Повідомити, на яких саме суб'єктів господарювання (відправники, перевізники, одержувачі небезпечного вантажу) розповсюджуються положення наказу Міністерства інфраструктури України №156 від 25 квітня 2017 року «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства транспорту України, Міністерства транспорту та зв'язку України», а саме зміни у підпункт 1.11.1, 1.11.2, 1.11.3 Правил перевезення небезпечних вантажів, якими *"Відповідно до вимог Закону України "Про ліцензування видів господарської діяльності" перевезення небезпечних вантажів та небезпечних відходів здійснюється суб'єктами господарювання лише за наявності ліцензії на перевезення небезпечних вантажів та небезпечних відходів залізничним транспортом."*

3. Зазначити, чи правомірні, обґрунтовані вимоги АТ "УКРЗАЛІЗНИЦЯ" до суб'єктів господарювання (відправники, одержувачі небезпечного вантажу) про наявність у них ліцензії на перевезення небезпечних вантажів та небезпечних відходів залізничним транспортом?

4. Надати роз'яснення положенням наказу Міністерства інфраструктури України №156 від 25 квітня 2017 року «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства транспорту України, Міністерства

транспорту та зв'язку України», а саме змінам у підпунктах 1.11.1, 1.11.2, 1.11.3 Правил перевезення небезпечних вантажів, якими:

підпункт 1.11.1 доповнено новим абзацом такого змісту:

"Відповідно до вимог Закону України "Про ліцензування видів господарської діяльності" перевезення небезпечних вантажів та небезпечних відходів здійснюється суб'єктами господарювання лише за наявності ліцензії на перевезення небезпечних вантажів та небезпечних відходів залізничним транспортом.";

у підпункті 1.11.2:

в абзаці третьому слова "в необхідних випадках" замінено словами "у випадках, передбачених іншими нормативно-правовими актами України";

у підпункті 1.11.3:

"Перевізник небезпечних вантажів зобов'язаний:

переконатися у наявності ліцензії на перевезення небезпечних вантажів та небезпечних відходів залізничним транспортом".

Додатки: на 4 арк.

З повагою

Народний депутат України

 Віктор КРИВЕНКО